

Observationer

Att undersöka effekter av undervisning

Michael Rystad
Utvecklingsstrateg

Undersökande observationer

- *Varför observera?*
- *Vad ska vi observera?*
- *Hur kan vi observera?*

Vilka syften kan vi ha för
att göra observationer
av undervisning?

"Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet."
Skollagen (2010:800, 1 kap, 5§)

Prioriterat mål

1) Forskningen ger förslag

2) Lärare planerar och provar utifrån forskning

Exempel på kriterier/indikatorer att observera

- + Skriver texter som kan läsas och förstås av elever som inte var med när den skrevs.
- + Frågar om och pratar om textens mottagare.
- + Försöker anpassa språk efter de som förväntas läsa texten.
- + Är mån om att texten ska vara korrekt gällande stavning, punkt och stor bokstav etc.
- + Läser gärna texten högt eller ber någon annan läsa den.
- Skrivupplevelsen är i fokus, vad eleven tänker och känner när...

3) Kriterier hjälper oss att utvärdera effekterna

4) Kollegiet diskuterar, drar slutsatser och ändrar

Joharifönster i lärarkontext	<i>Vad jag vet om elevernas agerande i mitt klassrum</i>	<i>Vad jag inte vet om elevernas agerande i mitt klassrum</i>
<i>Vad andra vet om mina elevers agerande i mitt klassrum</i>	Arenan <i>Arenan växer när min tydlighet om och min lyhördhet för andra ökar.</i>	Det blinda fältet <i>Det mina elever, vårdnadshavare eller kollegor vet som jag inte vet.</i>
<i>Vad andra inte vet om mina elevers agerande i mitt klassrum</i>	Fasaden <i>Vad jag vet om mina elevers agerande i mitt klassrum och som andra inte vet.</i>	Det okända fältet <i>Det varken jag eller andra vet om mina elevers agerande i mitt klassrum.</i>

omedvetet okunnig ➔ medvetet okunnig ➔ medvetet kunnig

Joharifönster i lärarkontext

Fältens storlek varierar

- Olika relationer
- Olika situationer
- Med tiden

Joharifönster i lärarkontext	Vad jag vet om elevernas agerande i mitt klassrum	Vad jag inte vet om elevernas agerande i mitt klassrum
Vad andra vet om mina elevers agerande i mitt klassrum	Arenan Arenan växer när min tydlighet om och min lyhördhet för andra ökar.	Det blinda fältet Det mina elever, vårdnadshavare eller kollegor vet som jag inte vet.
Vad andra inte vet om mina elevers agerande i mitt klassrum	Fasaden Vad jag vet om mina elevers agerande i mitt klassrum och som andra inte vet.	Det okända fältet Det varken jag eller andra vet om mina elevers agerande i mitt klassrum.

Fältens storlek går att förändra

- Bjud in till ditt klassrum, skapa tillit till kollegor, ge mindre utrymme för tolkningar
- Lyssna och "spegla dig" i andras upplevelser
- Feedback effektivt verktyg

Källa: Dr Sven Eklund

omedvetet okunnig ➡ medvetet okunnig ➡ medvetet kunnig

1.57	Lärarnas övertygelse om att de kan lyckas
1.54	Lärares bedömning av framsteg
0.90	Feedback från medarbetare
0.90	Formativ bedömning
0.88	Videofilmning av lärares lektioner som fortbildning
0.80	Lugn och ro i klassrummet
0.72	Förtroendefulla relationer mellan lärare och elev
0.57	Hemmiljö
0.53	Kamratpåverkan

0.37	Datorstödd undervisning
0.29	Hemläxor
0.21	Klasstorlek

- 0.09	Sommarlov
- 0.16	Gå om en årskurs

John Hattie

Undersökande observationer

- *Varför observera?*
- *Vad ska vi observera?*
- *Hur kan vi observera?*

Vad ska vi titta efter i
våra observationer?

Synligt för oss

Prioriterat mål

*Att utveckla genom
lärarforumen*

"Förbättra skolornas
kompetens att utveckla
elevernas förmåga att
skriva faktatexter"

Kriterier

*Ta fram indikatorer för
att få syn på den
förmåga som beskrivs
i det prioriterade
målet.*

Exempel på begränsning
Anpassar sitt skrivande
efter mottagare

Tankar om...

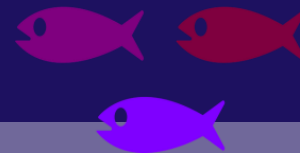
Beteende kring...

Engagemang för...

Exempel på kriterier/indikatorer att observera

- ♥ Ser fram emot att texten ska läsas för de andra
- 🧠 Är nyfiken på och frågar för att förstå textens mottagare.
- 🧠 Funderar kring vilket språk de ska använda
- ✋ Är mån om att texten ska vara korrekt gällande stavning, punkt och stor bokstav etc
- ✋ Läser texten högt eller ber någon annan läsa den för dem.
- ♥ Skrivupplevelsen är i fokus, vad eleven tänker och känner när denne skriver. Produkten är inte viktig.

Dolt för oss

För att gå lite djupare...

- Vilka grupper av elever påverkas/påverkas inte?
Är det de grupper som ni främst vill nå?
- Vilka skillnader kan ni se i låg-, mellan- och högpresterande elevers respons på undervisningen?
- Vilka skillnader kan ni se i pojkarnas och flickornas respons på undervisningen?
- Vilka andra skillnader kan ni se?

Att fundera över

Validitet och reliabilitet:

- Tittar vi på det vi vill följa upp?
- Vårdeneutralt eller tolkningar. Kan vi lita på resultatet?

Avgränsning:

- Lätt att gapa över för mycket
- Ägna mycket tid till reflektion
- Njut av att få möjlighet att titta på detaljer med kollegor

Etik och integritet:

- Utsatthet att känna sig granskad ➔ respekt och tillit
- Att bli observerad som elev
- Att filmas som elev ➔ kontakt med vårdnadshavare

Undersökande observationer

- *Varför observera?*
- *Vad ska vi observera?*
- *Hur kan vi observera?*

Vad har ni för erfarenhet av
att göra observationer?

*"Hur kan vi göra observationer
som möjliggör för oss att utveckla
undervisning på vetenskaplig
grund och beprövad erfarenhet?"*

"Det *blinda* fältet förblir blint"

Joharifönster i lärarkontext	Vad jag vet om elevernas agerande i mitt klassrum	Vad jag inte vet om elevernas agerande i mitt klassrum
Vad andra vet om mina elevers agerande i mitt klassrum	Arenan Arenan växer när min <i>tydlighet</i> om och min <i>lyhördhet</i> för andra ökar.	Det blinda fältet Det mina elever, vårdnadshavare eller kollegor vet som jag inte vet.
Vad andra inte vet om mina elevers agerande i mitt klassrum	Fasaden Vad jag vet om mina elevers agerande i mitt klassrum och som andra inte vet. Fasaden kan bli ett hinder för det kollegiala lärandet.	Det okända fältet Det varken jag eller andra vet om mina elevers agerande i mitt klassrum.

Blinda fältet

1. Beskriv din undervisning för andra muntligt
2. Beskriv din undervisning för andra i skriftlig form
3. Gör noteringar av den egna undervisning och reflektera efteråt

“Det blinda synliggörs men fasaden upprätthålls”

Fasaden upprätthålls

5. Låt elever agera observatör, göra anteckningar utifrån frågor

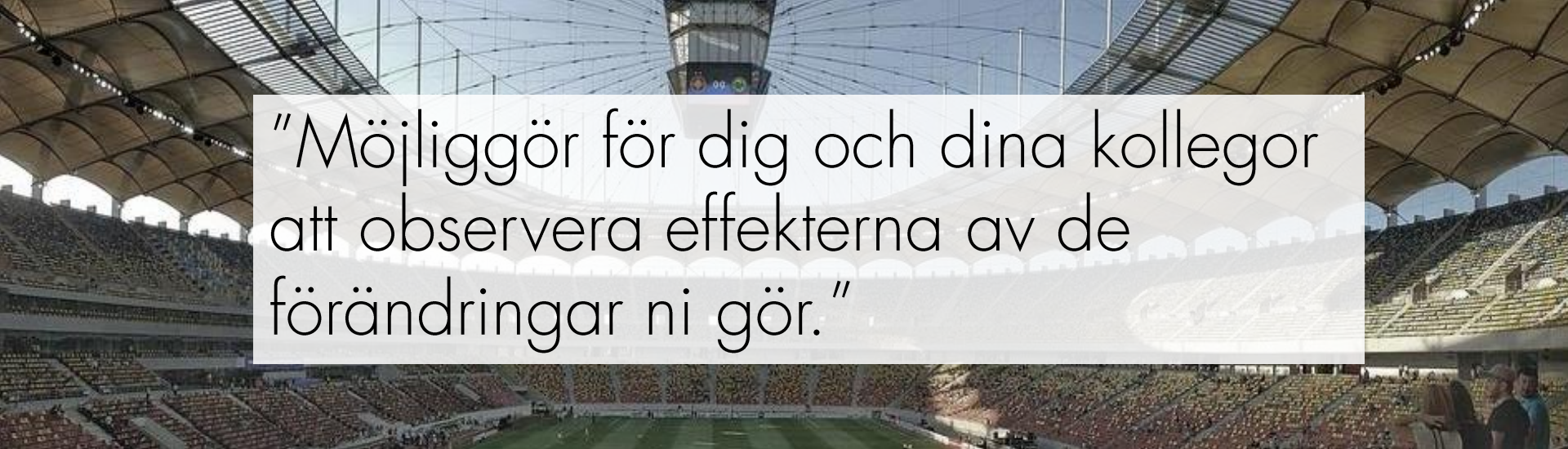
4. Filma din undervisningen själv. Notera och reflektera efteråt

3. Gör noteringar av den egna undervisning och reflektera efteråt

2. Beskriv din undervisning för andra i skriftlig form

1. Beskriv din undervisning för andra muntligt

Blinda fältet

"Möjliggör för dig och dina kollegor att observera effekterna av de förändringar ni gör."

Arenan växer

Fasaden upprätthålls

Blinda fältet

1. Beskriv din undervisning för andra muntligt
2. Beskriv din undervisning för andra i skriftlig form
3. Gör noteringar av den egna undervisning och reflektera efteråt
4. Filma din undervisningen själv. Notera och reflektera efteråt
5. Låt elever agera observatör, göra anteckningar utifrån frågor
6. Observera och gör noteringar av en kollegas undervisning
7. Filma undervisningen. Visa och notera med kollegor.
8. Learning study, variationsteori och cyklisk filmning

Lektionens delar

Inledning

- Syfte och sammanhang
- Undervisningen etableras genom rutiner och bemötande.
 - Syfte och sammanhang klargörs för eleverna.

Undervisning

- Lärande och arbete
- Input och genomgångar
 - Arbete där elevernas lärande synliggörs och utvecklas.

Avslutning

- Avslutning och uppföljning
- Reflektion kring lärande
 - Koppling framåt
 - Sammanfattande avslut

UNDERSÖKANDE LEKTIONS-OBSERVATIONER

på KvUtiS.se

Refleksionsprotokoll som stöd för notering och observation.

Namn på läraren som genomför lektion	Namn på lärare som observerar lektion
Datum för observation:	Tid och plats för observation
Ämne och årskurs	Antal närvarande elever/barn i gruppen /
Antal elever som når mer än en godtagbar nivå	Antal elever som nått eller inte uppfyllt godtagbar nivå

Mål för observation

BETEENDEHÄSSIGA kriterier som stöd	KÄNSLOPHÄSSIGA kriterier som stöd	KOGNITIVA kriterier som stöd
---------------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------

INLEDNING Värdeneutrala observationer utifrån mål och kriterier

UNDERSÖKNING Värdeneutrala observationer utifrån mål och kriterier

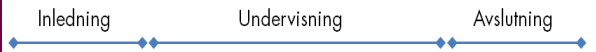
UNDERVISNING Värdeneutrala observationer utifrån mål och kriterier

AVSLUTNING Värdeneutrala observationer utifrån mål och kriterier

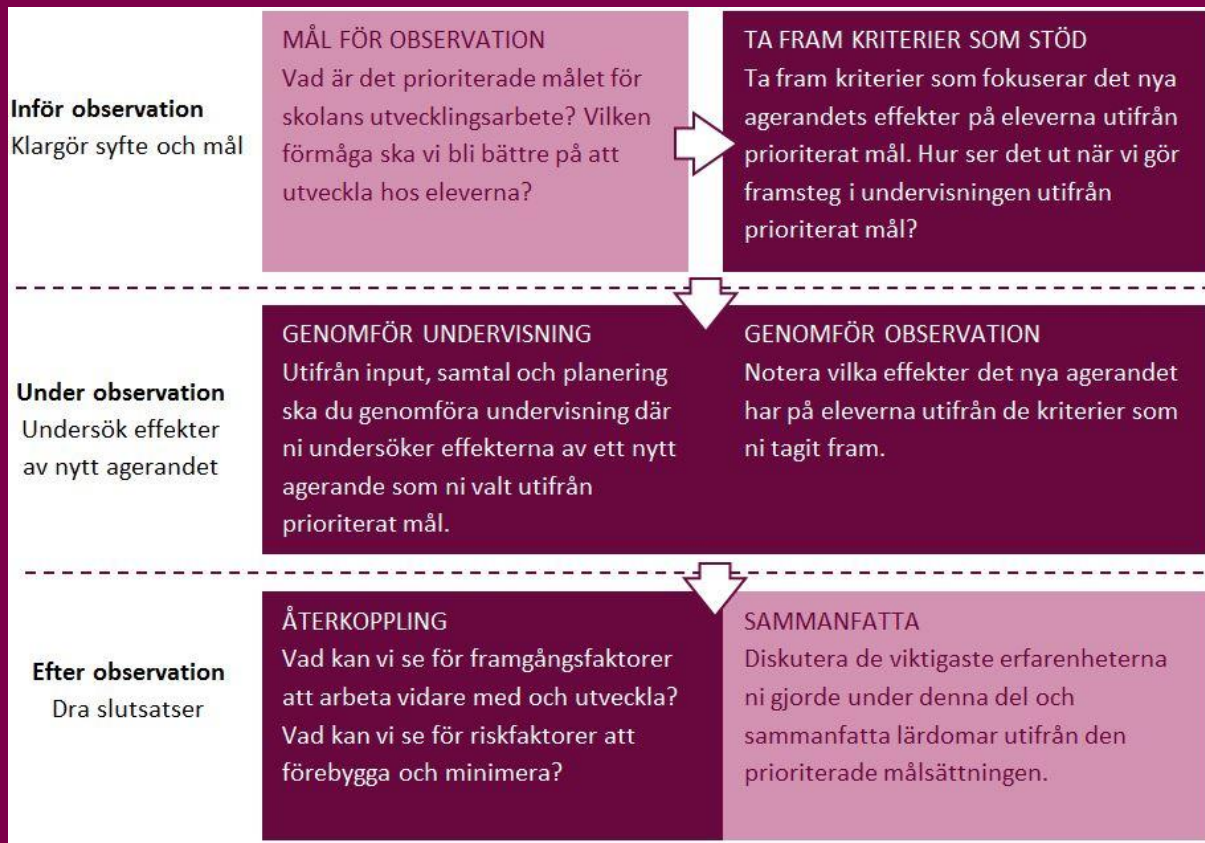

Tolkningar och slutsatser utifrån mål och kriterier efter observation

Vad är nästa steg?

Sammanfattning

Hur går vi vidare?